

FALUSI KRÓNIKÁSOK A BÁLTEREMBEN

Május 10–11-én határok nélkül találkoztak a keszthelyi Festetics Kastélyban a „Falusi krónika” elnevezésű III. Országos és határon túli vers- és prózamondó találkozó résztvevői, hogy bemutassák a vidéki, paraszti, falusi élet szépségeit és nehézségeit, a természet közelében élő ember világát, hogy versek, mesék, hagyományok elevenedjenek meg előadásukban. A tájnyelvi megszólalások hallatlanul színes, izgalmas világot hoztak a Kastély báltermébe: magyarok találkoztak magyarokkal, igényesen választott versek, mesék, próza részletek szolgáltak meg ihletett előadásban.

Első osztályostól 94 évesig álltak a jelképes pódiumra a találkozót szimbolizáló kakas mellé, érkeztek a Vajdaságból, Muravidékről, Erdélyből és Felvidékről, Vasból és Zalából, Győr-Moson-Sopron megyéből. Legnagyobb élményt a korosztályok egymás utáni szereplése jelentette, a kiállítás bátorságát próbálgató foghíjas kisiskolástól a második nap végén mesélő idős hölgyig/anyókáig, aki emlékeiből hívta elő a megható történetet. Tapasztalhattuk a fejlődést, a szöveggel való viszony változását, a tudatosság megjelenését, az elementáris népi humort, a középiszkolás korosztály komoly felkészülését és a felnőttek érett, életeményekből táplálkozó előadását.

E találkozó erénye, hogy lehetőséget teremt a korosztályoknak egymás meghallgatására, még akkor is, ha valójában a korcsoportok szereplése után a zsűri értékeli, összefoglalja a tapasztaltakat, illetve felhívja a figyelmet az általános problémákra, átadja az emléklapokat, a kiváló krónikásoknak járó butéliát és könyveket. Mert – és ez egy másik sajátossága a találkozóknak – a zsűri nem oszt helyezéseket, hanem a 3–4. ott és akkor legkiválóbban szereplő „krónikás” veheti át az oklevéllel járó ajándékot.

A legkisebbek természetesen hazautaztak az izgalmak után, de úgy, hogy előtte, utána megnézték

Keszthely nevezetességeit, ha már a leghíresebb látnivaló falai között léphettek föl. A nagyobbak közül azonban érdeklődéssel hallgatták a középiskolások vagy a felnőttek előadását.

A pódiumon elhangzó anyag igényes és színes volt, egy-két esettől eltekintve a korosztálynak megfelelő. Erőteljesen érzékelhető, hogy a határon túlról érkezett alsó tagozatos gyerekek rövidebb verseket, prózarészleteket mondtak, kevesebb volt a teher a vállukon, s jobban meg is feleltek a választott anyagnak. Ezt az a tény is magyarázza, hogy a hazaihoz képest kevésbé várják el az iskolákban a kívülről megtanult verseket, ezért rövidebbek a választott művek. Ugyanakkor igenis hungarikumnak tekinthetjük a határainkon belüli vers- és prózamondással foglalkozók nagy számát a környező országokhoz képest. Csak az arányokra kellene vigyázni, a felvállalható hosszúságú, a kisgyermek által megérthető és átadható, intenzív előadásban felmutatható versre/prózára, amelyből az is kiderül, miért pont ezt mondja, miért fontos a számára.

A klasszikusokkal, a jó költőkkel, írókkal nagyon nem nyúlhat mellé az előadó, ha a választott verset valóban megértette, van hozzá köze, mert érzelmileg megérintette, felismerte a benne is morcorgó gondolatot. Hitelessé válik az előadás, ha a korosztályi megfelelést is figyelembe veszik a felkészítők és maga az előadó. Ezt segíthetné az állandó kérdezés, a felkészítőhöz fordulás, ha nem ért valamit, egy gondolatot, egy szót, egy összefüggést, és segítheti, ha nem csupán magát a választott verset/prózát olvasgatja, boncolgatja, de kezébe veszi a költő kötetét és megpróbálja megismerni az adott költői világot. Volt példa a vitathatatlan tehetség és a választott mű disszonanciájára, de több esetben örülhettünk a korosztály és a mondott vers teljes megfelelésének, az előadás hitelességének.

Jóleső meglepetést jelentett a középiskolások érettsége, komoly felkészültsége, a fiúk számszerű túlsúlya a pódiumon. Néhányan Arany János balladákat szólaltattak meg, amelyekhez nagyon fontos a drámai erő. Egy csupa mosoly, derűs arcú kislány szájából – akinek még telitalálatként a neve is Nap-sugár – nehezen fogadható el a *Tetemrehívás* drámai intenzitása, noha érezhető volt az előadás mögötti munka, a pontos értelmezés. Az *Ágnes asszony* előadója egy idő után elengedte hallgatóit, pedig feszes, pontos, láttató, megjelenítő balladamondása *Kiváló krónikássá* avatta őt; az erő elfogytával igazán sajnálhattuk, hogy a produkció csak *majdnem* remekre sikeredett. Mint ahogyan a Fekete István *Honvágy* című írásából hallott részlet figyelemre méltó előadója is több időt fordíthatott volna a szövegtanulásra. Hallgatóit sikerült behúznia, sőt bent tartania a történetben, kár volt a szövegbeli bizonytalanságokért, mert a varázs elillant.

A felnőttek is tartogattak meglepetést. Erdélyi Zsuzsanna népi ráolvasásait teljes előadói vértetben, szuggesztív, hatásos és mégis egyszerű interpretációban közvetítették. Kétségkívül ez az előadás volt a felnőtt kategória kiemelkedő produkciója. Elementáris humorral, kellő férfiúi huncutsággal mesélt egy másik „krónikás”, akinél azonban – mint ahogy többeknél is – hiányoltuk a beszéd érthetőségét. A tökéletlen artikuláció korszátylótól függetlenül gyakori problémaként jelentkezett, holott erre különös gonddal kell ügyelnie annak, aki közösség előtt szólal meg, ráadásul hatással szeretne lenni hallgatóira (és ez nem csupán az amatőr vers- és prózamondóknak szóló intelem).

A tájnyelvi kavalkád (Felvidék, Vajdaság, Muravidék, Erdély) igazán élvezetessé tette a népi ihletésű versek, mesék előadását, hát még a hallgatását! A felnőttek kategóriájában inkább a színjátszós világot idéző, üde *mesejátékot* hozott két muravidéki hölgy, akiknek megjelenése és beszéde harsány hangulatot teremtett a díszes bálteremben.

A Zala Megyei Közművelődési Intézmény – a „Falusi krónika” versenyt elindító Török Károlyné Miszori Mariann – mindent megtett az országos rangra emelkedett rendezvény sikeres lebonyolításáért. Méltó módon köszöntötte a találkozói résztvevőit az első napon Pácsony Imre, a Zalai Megyei Önkormányzat Kulturális Bizottságának elnöke, a második napon pedig megtisztelte jelenlétével és az ünnepi alkalomra szánt gondolataival dr. Czoma László, a Helikon Kastélymúzeum igazgatója, valamint Horváth Ferenc, a Muravidéki Magyar

Nemzeti Önkormányzati Közösség elnöke. Mindkét nap délelőttjén a Lorenzo Együttes éneke adta meg a találkozó hangulatát.

A zsűri tagjai az érintett szakmák rangos képviselői voltak: dr. *Tátrai Zsuzsanna* néprajzkutató, *Halász Gábor* színész, *Tóth Zsóka* előadóművész, a zsűri elnöke. A „Falusi krónika” kakasa nem kukorékolt világgá a díjazottakat, ezért hadd híreljük mi az idei találkozói eredményeit! A „Falusi krónika” *Kiváló Krónikásai* 2011-ben:

1–2. osztályosok:

Borbély Sára – Nagykanizsa
Csóbor Mátyás – Zalaegerszeg
Herman Nika – Szlovénia, Muravidék
Nárai Dominik – Hagyárosbörönd
Szőke József Bence – Nyíregyháza

3–4. osztályosok:

Kecsenovics Kitti – Szerbia, Vajdaság
Molnár Bernadett – Szepetnek
Varga Vencel – Zalaegerszeg
Vugrinecz Alex – Nagykanizsa
Králík Máté – Szlovákia, Felvidék
Végi Noémi – Szlovénia, Muravidék

5–6. osztályosok:

Bojko Andrej – Szerbia, Vajdaság
Keszei Gergely Bendegúz – Szombathely
Papp Viktor – Szerbia, Vajdaság
Tomasi Merilin – Murakeresztúr
Tóth Zalán – Szerbia, Vajdaság

7–8. osztályosok:

Bogdan Attila – Szlovénia, Muravidék
Ferenc Grega – Szlovénia, Muravidék
Gresa Lilla – Muraszemenye
Pal Peter – Szlovénia, Muravidék

Középiskolások:

Farkas Beatrix – Szerbia, Vajdaság
Farkas Gergő – Sárvár
Karádi Dávid – Nagykanizsa
Szarka Ákos – Szerbia, Vajdaság
Vida Dorian – Szlovénia, Muravidék

Felnőttek:

Bereczky Szilárd – Hévíz
Bukovics János – Apc
Orbán Júlia – Sopron
Stolmár Nándorné – Székesfehérvár